

Ερνέστο Τσε Γκεβέρα

Ο **Ερνέστο Γκεβέρα ντε λα Σέρνα** (*Ernesto Guevara de la Serna*) ([14 Ιουνίου](#)^{[1][2]} [1928](#) στο Ροζάριο, [Αργεντινή](#); † [9 Οκτωβρίου 1967](#) στη [Λα Χιγκέρα](#), [Βολιβία](#)), γνωστός ως **Τσε Γκεβέρα**, ήταν Αργεντινός γιατρός, κομμουνιστής [Μαρξιστής - Λενινιστής](#) επαναστάτης, ένας από τους αρχηγούς των ανταρτών στην [Κούβα](#) και πολιτικός. Συμμετείχε στο [κίνημα της 26ης Ιουλίου](#) που πέτυχε την ανατροπή του δικτατορικού καθεστώτος του [Φουλχένσιο Μπατίστα](#) στην Κούβα, αρχικά προσφέροντας τις ιατρικές γνώσεις του και αργότερα ως διοικητής των ανταρτών, ενώ υπήρξε μέλος της επαναστατικής κουβανικής κυβέρνησης προωθώντας ριζικές μεταρρυθμίσεις. Το [1965](#), πιστός στη νίκη της επανάστασης στην Κούβα, έφυγε με στόχο την οργάνωση νέων επαναστατικών κινήματων στο [Κονγκό](#) και αργότερα στη [Βολιβία](#), όπου τραυματίστηκε, συνελήφθη και δολοφονήθηκε.

Όπως και ο [Μάο Τσετούνγκ](#), ο Ερνέστο Γκεβέρα ανέπτυξε θεωρίες πάνω στη στρατηγική και την τακτική του μοντέρνου [ανταρτοπολέμου](#) και προσπάθησε να εφαρμόσει τις θεωρίες στην πράξη.

Παιδικά χρόνια και εφηβεία

Ο Ερνέστο Γκεβέρα γεννήθηκε στο [Ροζάριο](#) της [Αργεντινής](#), γιος της Σέλια ντε λα Σέρνα και του Ερνέστο Γκεβέρα Λιντς, το μεγαλύτερο από τα συνολικά πέντε παιδιά της οικογένειας. Σύμφωνα με το πιστοποιητικό γέννησής του, γεννήθηκε στις [14 Ιουνίου 1928](#). Κατά τον βιογράφο του, Τζον Λι Άντερσον, η πραγματική ημερομηνία γέννησής του τοποθετείται νωρίτερα, στις [14 Μαΐου](#) του ίδιου έτους. Η άποψη αυτή στηρίζεται σε μαρτυρία μίας αστρολόγου, στην οποία φέρεται να εξομολογήθηκε η μητέρα του πως ήταν ήδη τριών μηνών έγκυος όταν παντρεύτηκε τον Ερνέστο Γκεβέρα Λιντς^[2].

Η οικογένειά του ήταν μία από τις οικογένειες της αργεντινής [ολιγαρχίας](#), με [ισπανικές](#) και [ιρλανδικές](#) καταβολές.^[3] Παρ' όλα αυτά, οι γονείς του νεαρού Ερνέστο δεν απέφευγαν καθόλου την επαφή με ανθρώπους χαμηλότερων κοινωνικών στρωμάτων.

Ο Ερνέστο Γκεβέρα σε ηλικία τριών ετών.

Ο Ερνέστο ήταν μόλις δύο ετών όταν διαπιστώθηκε ότι πάσχει από [άσθμα](#). Η [ασθένεια](#) αυτή τον συνόδεψε όλη του τη ζωή και συνέβαλε σημαντικά στην εξέλιξη

της προσωπικότητάς του. Αντί να προφυλάσσεται, προσπαθούσε να σκληραγωγηθεί μέσω του αθλητισμού. Σε ηλικία εννέα ετών παρουσίασε βαριά επιπλοκή στο άσθμα που τον ταλαιπωρούσε και διαπιστώθηκε «σπαστικός βήχας». Εξαιτίας της κατάστασης της υγείας του, δεν φοίτησε κανονικά στο σχολείο. Αρχικά, έμαθε να γράφει και να διαβάζει από την μητέρα του, ενώ αργότερα φοίτησε στο δημόσιο σχολείο, ολοκληρώνοντας κανονικά μόνο τη δεύτερη και τρίτη τάξη, παρακολουθώντας τα μαθήματα των υπόλοιπων τάξεων όταν του επέτρεπε η υγεία του και μελετώντας κυρίως στο σπίτι.

Ο Γκεβέρα ήταν σοβαρό και εσωστρεφές αγόρι, το οποίο από νωρίς άρχισε να ενδιαφέρεται για τη [λογοτεχνία](#). Κατά την περίοδο της εφηβείας του, έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την [ποίηση](#)

Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών του στο λύκειο, αποφάσισε να συνεχίσει τις σπουδές του στον τομέα της εφαρμοσμένης [μηχανικής](#). Γράφτηκε στη Σχολή Εφαρμοσμένης Μηχανικής του πανεπιστημίου του Μπουένος Άιρες και για ένα διάστημα εργάστηκε στην κατασκευή δημοσίων έργων, κυρίως σε μικρές πόλεις. Η ασθένεια της γιαγιάς του, Άνας, η οποία είχε υποστεί εγκεφαλική αιμορραγία και κατόπιν ημιπληγία, τον ανάγκασε να εγκαταλείψει την εργασία του προκειμένου να την φροντίσει κατά τις τελευταίες μέρες της ζωής της. Τόσο η δική της κατάσταση, που οδήγησε στο θάνατό της, όσο και η προσωπική του εμπειρία με το άσθμα τον επηρέασαν βαθιά, και πιθανώς συνέβαλαν στην απόφασή του να ασχοληθεί τελικά με την [ιατρική](#).

Το [1948](#) γράφτηκε στην ιατρική σχολή του πανεπιστημίου του Μπουένος Άιρες, όπου ολοκλήρωσε τις σπουδές του το [1953](#), χωρίς όμως να ακολουθήσει την κλινική πρακτική που απαιτούνταν προκειμένου να είναι σε θέση να εξασκήσει το επάγγελμα του γιατρού. Κατά τη διάρκεια των σπουδών του, στα τέλη του [1950](#), εξασφάλισε άδεια ώστε να εργαστεί ως νοσοκόμος σε εμπορικά πλοία του αργεντινού στόλου. Τους επόμενους μήνες πραγματοποίησε αρκετά ταξίδια στη νότια και κεντρική [Αμερική](#), στη διάρκεια των οποίων έζησε από κοντά τις κοινωνικές συνθήκες στις λατινοαμερικανικές χώρες. Επηρεασμένος από τις εμπειρίες αυτές, άρχισε να ασχολείται όλο και περισσότερο με τα πολιτικά ζητήματα και τον [μαρξισμό](#).

Γουατεμάλα

Μετά την αποφοίτησή του από την ιατρική σχολή του πανεπιστημίου του Μπουένος Άιρες, ο Γκεβέρα ταξίδεψε στη [Γουατεμάλα](#), με ενδιάμεσους σταθμούς τη [Βολιβία](#), το [Περού](#), τον [Παναμά](#), την [Κόστα Ρίκα](#), τη [Νικαράγουα](#) και το [Ελ Σαλβαδόρ](#). Εκεί γνώρισε την Περουβιανή οικονομολόγο Ίλδα Γκαδέα, η οποία εργαζόταν στην κρατική υπηρεσία του Ινστιτούτου Προώθησης της Παραγωγής. Με τη βοήθειά της, ο Γκεβέρα ήρθε σε επαφή με ένα ευρύ κύκλο εξόριστων και αριστερών διανοουμένων. Κατά το δεύτερο μήνα της παραμονής του στη χώρα, και ενώ η πολιτική της κατάσταση εντεινόταν λόγω των μεταρρυθμίσεων του φιλελεύθερου λαϊκού καθεστώτος του προέδρου [Χάκομπο Αρμπενς](#) (Jacobo Albénz Guzmán), ο Γκεβέρα πραγματοποίησε τις πρώτες του επαφές με πολιτικούς της κυβέρνησης.

Για ένα σύντομο διάστημα, ο Γκεβέρα εγκατέλειψε τη Γουατεμάλα και μετέβη στο [Ελ Σαλβαδόρ](#), προκειμένου να ανανεώσει τη βίζα παραμονής του. Λίγο μετά την επιστροφή του, επιχειρήθηκε από τη [CIA](#) ένοπλη δράση, με επικεφαλής το συνταγματάρχη Κάρλος Καστίγιο Άρμας, για την ανατροπή της κυβέρνησης του Άρμπενς και με αφορμή την άφιξη ενός πλοίου με όπλα από την [Τσεχοσλοβακία](#)^{[7][8]}. Ο Γκεβέρα συμμετείχε στην ένοπλη πολιτοφυλακή της [κομμουνιστικής](#) νεολαίας που αντιστάθηκε, αλλά παρά τη διάθεσή του να αγωνιστεί στο μέτωπο, κατετάγη τελικά ως γιατρός. Στις [27 Ιουνίου](#), ο Άρμπενς ανακοίνωσε την παραίτησή του και αναζήτησε άσυλο στη [μεξικανική](#) πρεσβεία. Ο Γκεβέρα, επίσης καταζητούμενος του νέου καθεστώτος, αναζήτησε άσυλο στην πρεσβεία της [Αργεντινής](#) κατόπιν προτροπής του φίλου του, Σάντσεσ Τοράνσο. Οι πολιτικές εξελίξεις στη Γουατεμάλα σημάδεψαν βαθιά τον Γκεβέρα και η εμπειρία που αποκόμισε στη χώρα χαρακτηρίζεται ως σημείο πολιτικής καμπής για τον ίδιο.

Επανάσταση στην Κούβα [\[Επεξεργασία\]](#)

Στα τέλη Σεπτεμβρίου του [1954](#), ο Γκεβέρα ταξίδεψε στο [Μεξικό](#), που αποτελούσε κοινό προορισμό εξόριστων Λατινοαμερικανών, από χώρες όπως το [Πουέρτο Ρίκο](#), το [Περού](#), η [Βενεζουέλα](#), η [Γουατεμάλα](#) και η [Κούβα](#). Το καλοκαίρι του [1955](#), ήρθε σε επαφή με τον αδελφό του [Φιντέλ Κάστρο](#), [Ραούλ](#), από τον οποίο πληροφορήθηκε την επικείμενη άφιξη του Κάστρο στο Μεξικό. Στις αρχές Ιουλίου του [1955](#)^[9], ο Γκεβέρα συνάντησε για πρώτη φορά τον [Φιντέλ Κάστρο](#), ο οποίος ήταν αρχηγός των "Μονκαντίστας", και είχε καταφύγει στο Μεξικό μετά την αποφυλάκισή του, αποτέλεσμα της χάρης που του δόθηκε από τον Μπατίστα. Την πρώτη συνάντησή τους ακολούθησαν πολυάριθμες συναντήσεις και συζητήσεις γύρω από την πολιτική κατάσταση στη [Λατινική Αμερική](#) και το ενδεχόμενο της οργάνωσης μίας επανάστασης ενάντια στη δικτατορία του Μπατίστα. Την ίδια περίπου περίοδο, η Γκαδέα του ανακοίνωσε πως ήταν έγκυος και ο Γκεβέρα την παντρεύτηκε.

Πεπεισμένος πως ο Κάστρο είχε τις προϋποθέσεις να αποτελέσει ένα χαρισματικό ηγέτη της κουβανικής επανάστασης^[10], ο Γκεβέρα συμμετείχε στο [κίνημα της 26ης Ιουλίου](#) ([ισπ. *Movimiento 26 de Julio*](#), M-26-7), με στόχο την ένοπλη δράση για την ανατροπή του κουβανικού καθεστώτος. Ο Γκεβέρα συμφώνησε να τους συνοδεύσει με την ιδιότητα του γιατρού, ωστόσο έλαβε κανονικά μέρος στην στρατιωτική εκπαίδευση των ανταρτών. Την ίδια περίοδο, θεωρείται πιθανό πως απέκτησε το παρωνύμιο *Τσε* (*Che*), εξαιτίας της συχνής χρήσης της λέξης *che* (*φίλος* ή και επιφώνημα: *Ε εσύ!*) που έκανε ο ίδιος μιλώντας, έκφραση που αν και είχε εισαχθεί στη γλώσσα των Αργεντινών, φαινόταν αστεία στους Κουβανούς.

Στις [25 Νοεμβρίου](#) του [1956](#), 82 επαναστάτες, μεταξύ αυτών και ο Τσε Γκεβέρα, ταξίδεψαν με το πλοιάριο [Granma](#), από τον ποταμό [Τούξπαν](#) του Μεξικού με προορισμό την [Κούβα](#), στην οποία έφθασαν τελικά στις [2 Δεκεμβρίου](#). Κατά την απόβασή τους, δέχθηκαν επίθεση από τα στρατεύματα του καθεστώτος, από την οποία επέζησαν 15-20 αντάρτες που κατάφεραν να ανασυνταχθούν και να καταφύγουν στα βουνά της Σιέρα Μαέστρα.

Η αποφασιστικότητά του και οι ικανότητές του, σύντομα οδήγησαν στην άνοδό του στην ιεραρχία του αντάρτικου σώματος, κερδίζοντας το σεβασμό των υπολοίπων

ανταρτών. Υπήρξε ο πρώτος [αντάρτης](#), στον οποίο δόθηκε το αξίωμα του *Κομαντάντε* του Επαναστατικού Στρατού της Κούβας, στις [21 Ιουλίου 1957](#). Αν και μέχρι τότε αποτελούσε έναν απλό οπλίτη, χωρίς να έχει διακριθεί ιδιαίτερος σε στρατιωτικό επίπεδο αλλά έχοντας επιδείξει γενναιότητα και αρχηγικές δεξιότητες, ο Κάστρο του εμπιστεύτηκε την ηγεσία της Δεύτερης Φάλαγγας του αντάρτικου στρατού (για λόγους παραλλαγής έφερε τον αριθμό 4), έχοντας έτσι μόνο τον *Κομαντάντε εν Σέφε* Φιντέλ Κάστρο ως ανώτερό του^[12].

Η μεγαλύτερη ίσως στρατιωτική επιτυχία του Τσε Γκεβάρα υπήρξε η κατάκτηση της [Σάντα Κλάρα](#) στις [29 Δεκεμβρίου 1958](#), μία καθοριστική στιγμή στην ιστορία της κουβανικής επανάστασης. Είχαν προηγηθεί δύο χρόνια ανταρτοπολέμου στην [Σιέρρα Μαέστρα](#) εναντίον του πολύ μεγαλύτερου στρατού του Μπατίστα, ο οποίος δεχόταν και την υποστήριξη των [Ηνωμένων Πολιτειών](#). Με την κατάκτηση της Σάντα Κλάρα, ο δρόμος για την πρωτεύουσα [Αβάνα](#) ήταν πλέον ελεύθερος και την [1η Ιανουαρίου του 1959](#), ο δικτάτορας Μπατίστα εγκατέλειψε την Κούβα, με προορισμό την [Δομινικανή Δημοκρατία](#). Την μάχη στη Σάντα Κλάρα ακολούθησαν και άλλες σημαντικές πολεμικές συγκρούσεις, πριν την τελική επικράτηση των ανταρτών.

Μέλος της κυβέρνησης της Κούβας [[Επεξεργασία](#)]

Μετά την επιτυχία του αντάρτικου στρατού και κατά τους πρώτους μήνες της κατάληψης της εξουσίας, ο Τσε Γκεβάρα τέθηκε διοικητής του φρουρίου Λα Καμπάνια. Μαζί με τους [Φιντέλ Κάστρο](#), [Ραούλ Κάστρο](#) και [Καμίλο Σιενφουέγος](#), αποτέλεσε μετά την [επανάσταση](#) σημαντικό μέλος της νέας κουβανικής κυβέρνησης, η οποία σύντομα ξεκίνησε να πραγματοποιεί ριζικές μεταρρυθμίσεις, καθιερώνοντας για παράδειγμα δωρεάν σύστημα υγείας, όπως και ένα εκπαιδευτικό σύστημα που εξασφάλιζε και στα κατώτερα κοινωνικά στρώματα (μέχρι τότε κυρίως αναλφάβητα) σχολική μόρφωση. Στην κυβέρνηση, ο Γκεβάρα υποστήριζε περισσότερο τις [κομμουνιστικές](#) ιδέες απ' όσο ο Φιντέλ Κάστρο. Στις [7 Οκτωβρίου](#), ο Κάστρο του ανέθεσε την αρχηγία του Τομέα Βιομηχανίας του Εθνικού Ινστιτούτου της Αγροτικής Μεταρρύθμισης (*Instituto Nacional de la Reforma Agraria*, INRA), ρόλος που προστέθηκε στα καθήκοντά του ως διοικητής της Λα Καμπάνια αλλά και αρχηγός του Τμήματος Εκπαίδευσης των Ενόπλων Δυνάμεων.

Στην ακμή της πολιτικής του δραστηριότητας ως μέλος της κυβέρνησης, ο Τσε διορίστηκε διευθυντής της Εθνικής Τράπεζας της Κούβας, στις [26 Νοεμβρίου 1959](#), διατηρώντας παράλληλα την ευθύνη για το τμήμα βιομηχανίας του INRA και την

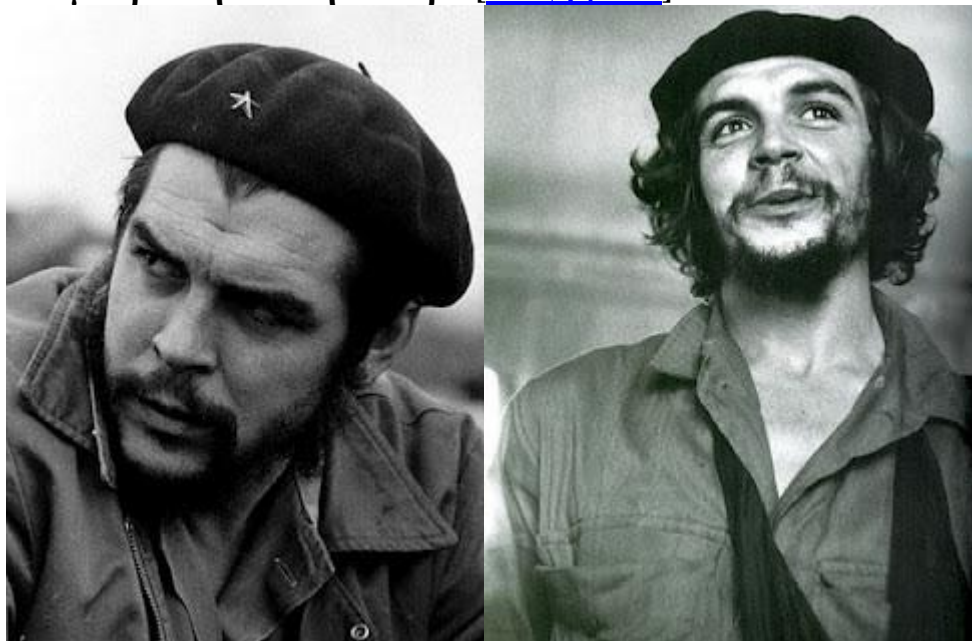
πολιτιστική επιμόρφωση του στρατού. Ανάμεσα στις πρώτες του ενέργειες, ήταν μία σειρά μέτρων με στόχο τον έλεγχο του αποθέματος συναλλάγματος, καθώς και η ρευστοποίηση των τραπεζών του καθεστώτος του Μπατίστα. Στα τέλη του έτους, και ενώ οι τράπεζες των Ηνωμένων Πολιτειών είχαν ήδη αναστείλει τις πιστώσεις των εισαγωγών, άρχισε να διερευνά, σε συνεργασία με τον Φιντέλ Κάστρο και άλλους κομμουνιστές ηγέτες, το ενδεχόμενο της [σοβιετικής](#) στήριξης. Το επόμενο διάστημα, εντάθηκε η αντιπαράθεση μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της κουβανικής κυβέρνησης, ενώ στις [13 Οκτωβρίου](#) κηρύχθηκε εμπάργκο σε όλα τα εμπορεύματα με προορισμό την Κούβα, αποκλείοντας τη χώρα από κάθε οικονομική δραστηριότητα. Μία εβδομάδα αργότερα, ο Τσε Γκεβάρα σχολίασε τον αποκλεισμό, αναφερόμενος σε ελλείψεις που δεν θα ήταν δυνατό να καλυφθούν, αλλά και εκφράζοντας αισιοδοξία για την πορεία της κρατικοποιημένης πλέον βιομηχανίας.

Στα τέλη Οκτωβρίου του [1960](#), συμμετείχε ως επικεφαλής μίας διπλωματικής αποστολής, με στόχο την εξασφάλιση της στήριξης του σοβιετικού μπλοκ, με τις κύριες διαπραγματεύσεις να πραγματοποιούνται στη [Σοβιετική Ένωση](#). Συναντήθηκε με τον [Χρυστόφο](#) στη [Μόσχα](#) ενώ αργότερα επισκέφτηκε το [Πεκίνο](#) όπου συνάντησε τον [Μάο Τσετούνγκ](#) και έγινε γενικά θερμά δεκτός. Η περιοδεία του περιλάμβανε ακόμα την [Κορέα](#) και τη [Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας](#). Η αποστολή εξασφάλισε τελικά ευνοϊκές συμφωνίες, για την εξαγωγή τεσσάρων εκατομμυρίων τόνων [ζάχαρης](#), σε τιμή υψηλότερη από εκείνη της παγκόσμιας αγοράς, εξασφαλίζοντας παράλληλα τον εφοδιασμό της Κούβας με [πετρέλαιο](#) και αγορές βιομηχανικών μονάδων με ευέλικτες πιστώσεις. Στις [23 Φεβρουαρίου 1961](#) διορίστηκε υπουργός του νεοσύστατου Υπουργείου Βιομηχανίας της Κούβας

Τον Απρίλιο του [1961](#), κατά τη διάρκεια της αμερικανικής εισβολής του [Κόλπου των Χοίρων](#), ο Τσε Γκεβάρα τέθηκε επικεφαλής των κουβανικών στρατευμάτων που θα υπερασπίζονταν την επαρχία Πινάρ ντελ Ρίο, όπου σύμφωνα με ενδείξεις των μυστικών υπηρεσιών, αναμενόταν η πρώτη επίθεση. Χάρη στην αποτελεσματική αντίδραση της κουβανικής αεροπορίας και την αντίσταση της πολιτοφυλακής, η αμερικανική εισβολή απέτυχε, ενώ το στράτευμα του Γκεβάρα παρέμεινε σε αμυντική διάταξη και ανενεργό, καθώς η συγκέντρωση αμερικανικών ναυτικών δυνάμεων κοντά στο Πινάρ ντελ Ρίο αποτέλεσε τελικά προσπάθεια αντιπερισπασμού.

Τον Αύγουστο του [1961](#) συμμετείχε στις συνεδριάσεις της ολομέλειας του Διαμερικανικού Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου, καταψηφίζοντας το δεκαετές σχέδιο του [Τζον Φ. Κένεντι](#) «Συμμαχία για την Πρόοδο» (*Alliance for Progress*). Την ίδια περίπου περίοδο, διαδραμάτισε ενεργό ρόλο στην απόφαση εγκατάστασης σοβιετικών πυραύλων στο έδαφος της Κούβας, γεγονός που δεν πέρασε απαρατήρητο από τις μυστικές υπηρεσίες των Ηνωμένων Πολιτειών, οδηγώντας τελικά στην [Κρίση των πυραύλων](#), τον Οκτώβριο του [1962](#).

Απομάκρυνση από την Κούβα [[Επεξεργασία](#)]

Στις [11 Δεκεμβρίου](#) του [1964](#) εκπροσώπησε την Κούβα στη Συνδιάσκεψη του [Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών](#)^[15]. Στην ομιλία του ξεχωρίζει η έντονη διαμαρτυρία του ενάντια στην πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών και τις λατινοαμερικανικές δικτατορίες, η συμπαρατάξη του στο θέμα του πυρηνικού αφοπλισμού και το ειρηνευτικό σχέδιο που προτείνει για την [Καραϊβική](#). Λίγες ημέρες αργότερα, ξεκίνησε μία τρίμηνη διεθνή περιοδεία, κατά την οποία επισκέφτηκε την [Αλγερία](#), την [Κίνα](#), τη [Γκάνα](#), τη [Γουινέα](#), το [Μάλι](#), το [Κονγκό](#), την [Τανζανία](#), με μικρές στάσεις στο [Παρίσι](#), την [Ιρλανδία](#) και την [Πράγα](#). Στις [24 Φεβρουαρίου](#), έλαβε μέρος στη διάσκεψη του δεύτερου Οικονομικού Σεμιναρίου Αφροασιατικής Αλληλεγγύης, πραγματοποιώντας την τελευταία δημόσια παρουσία στο διεθνές προσκήνιο. Η ομιλία του προκάλεσε αρκετές εντάσεις στο σοβιετικό μπλοκ, δηλώνοντας πως οι σοσιαλιστικές χώρες όφειλαν να επωμιστούν το κόστος των εθνικοαπελευθερωτικών αγώνων^[16], ενώ θεωρείται πιθανό πως προκάλεσε επίσης ρήξη στη σχέση του με τον Κάστρο, αν και δεν υπάρχει καμία σχετική αναφορά στα απομνημονεύματα του ίδιου του Γκεβάρα. Τον Μάρτιο του 1964, επέστρεψε στην [Αβάνα](#).

Οι διαφορές του με τον Κάστρο σε ό,τι αφορά τις σχέσεις της Κούβας με την Σοβιετική Ένωση ή την οικονομική πολιτική πιθανώς συνέβαλαν στην απόφαση του Τσε να εγκαταλείψει την Κούβα, σκοπεύοντας να μεταφέρει την [επανάσταση](#) σε όλον τον κόσμο^[17]. Την [1η Απριλίου](#) συνέταξε το αποχαιρετιστήριο γράμμα του προς τον [Φιντέλ Κάστρο](#)^[18].

Κονγκό [\[Επεξεργασία\]](#)

 Ο Ερνέστο Γκεβέρα σε ηλικία 37 ετών στο [Κονγκό, 1965](#).

Πρώτος σταθμός του Τσε Γκεβέρα, μετά τη φυγή του από την Κούβα υπήρξε το Κονγκό (σημερινή [Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό](#)), ενισχύοντας και βοηθώντας οργανωτικά τον Λαϊκό Απελευθερωτικό Στρατό. Μαζί με τον δεύτερο στην ιεραρχία Βικτόρ Ντρέκε και δώδεκα ακόμα Κουβανούς πολεμιστές, έφθασε εκεί στις [24 Απριλίου του 1965](#), ενώ λίγο αργότερα ακολούθησαν και άλλοι Κουβανοί, συνθέτοντας συνολικά μία φάλαγγα με περισσότερα από εκατό μέλη.. Η έλλειψη οργάνωσης και συνοχής των κονγκολέζικων δυνάμεων καταγράφεται στα ημερολόγια του Τσε Γκεβέρα ως ο κύριος λόγος της αποτυχίας της επανάστασης .Στα τέλη του έτους, εγκατέλειψε το Κονγκό, μαζί με τους επιζώντες της κουβανικής ομάδας (έξι μέλη της είχαν πεθάνει σε μάχη) και πέρασε τους επόμενους έξι μήνες στο Νταρ ες Σαλάμ της [Τανζανίας](#). Το Φεβρουάριο του 1966 ταξίδεψε μεταμφιεσμένος και με πλαστό διαβατήριο, με προορισμό την [Πράγα](#). Εκεί άρχισε να επεξεργάζεται την ιδέα ενός νέου αντάρτικου στη Λατινική Αμερική, με αρχικό στόχο το [Περού](#) και αργότερα εστιάζοντας στη [Βολιβία](#).

Βολιβία [\[Επεξεργασία\]](#)

Μετά από μία σύντομη παραμονή στην Αβάνα, ο Γκεβέρα εγκαταστάθηκε στην [Βολιβία](#) και ειδικότερα στην ορεινή περιοχή Νιανκαουασού (Ñancahuazú), όπου επρόκειτο να οργανωθεί ο πυρήνας του αντάρτικου στρατού, του οποίου τα μέλη είχαν εκπαιδευτεί νωρίτερα στην [Κούβα](#). Ο Τσε Γκεβέρα και οι αντάρτες του δεν κατάφεραν να προσελκύσουν τους φτωχούς Βολιβιανούς αγρότες και η προσπάθειά του να φέρει την επανάσταση και στην Βολιβία κατέληξε σε αποτυχία. Ένας σημαντικός λόγος για την αποτυχία αυτή ήταν το γεγονός ότι το [Κομμουνιστικό Κόμμα](#) της Βολιβίας δεν τον υποστήριξε στην προσπάθειά του. Επιπλέον, ιδιαίτερης σημασίας υπήρξε και η ενίσχυση του βολιβιανού στρατού από τις [Ηνωμένες Πολιτείες](#)^[20]

Ο Ερνέστο Γκεβέρα στη [Βολιβία](#) λίγο πριν το θάνατο του, [1967](#).

Στις [8 Οκτωβρίου](#), η ομάδα των ανταρτών καθοδηγούμενη από τον Τσε Γκεβέρα, περικυκλώθηκε. Κατά τη διάρκεια της τελικής μάχης, στην περιοχή του φαραγγιού του Τσούρο, η ομάδα αναγκάστηκε να διασκορπιστεί και ο Γκεβέρα τραυματίστηκε στη δεξιά κνήμη, ενώ συγχρόνως το όπλο του αχρηστεύτηκε από έναν πυροβολισμό. Τελικά συνελήφθη και αργότερα μεταφέρθηκε στον πλησιέστερο οικισμό [Λα Χιγκέρα](#). Την καταδίωξη του Τσε Γκεβέρα στη Βολιβία παρακολουθούσε επίσης η [CIA](#), με επικεφαλής τον πράκτορα Φέλιξ Ροντρίγκεζ (Félix Rodríguez), ο οποίος μετέφερε την πληροφορία της σύλληψής του στο αρχηγείο της υπηρεσίας του και σύντομα μετέβη ο ίδιος στη Λα Χιγκέρα.

Μετά από μερικές ανακρίσεις στο σχολείο του χωριού, ο αιχμάλωτος Γκεβέρα δολοφονήθηκε^[21], στις [9 Οκτωβρίου 1967](#), από τον υπαξιωματικό του βολιβιανού στρατού Μάριο Τεράν (Mario Terán). Το πτώμα του Γκεβέρα μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο Σαν Χοσέ ντε Μάλτα όπου έγινε και νεκροψία, στο πρακτικό της οποίας καταγράφηκαν συνολικά εννέα πληγές που είχαν προκληθεί από σφαίρες. Σύμφωνα με τη νεκροψία, ο θάνατός του προκλήθηκε από τα τραύματα που έφερε στο θώρακα και την αιμορραγία. Το πτώμα του έπρεπε για τους στρατιωτικούς να χαθεί δίχως κανένα ίχνος και θάφτηκε κρυφά κοντά στο αεροδρόμιο, 30 χλμ. από την Λα Χιγκέρα. Το πτώμα του έμεινε στον μυστικό του τάφο μέχρι που ανακαλύφθηκε στις [12 Ιουλίου 1997](#) στο Βαγιεγκράντε της [Βολιβίας](#). Αφού μεταφέρθηκε στην [Κούβα](#), κηδεύτηκε στη Σάντα Κλάρα, την πόλη που ο ίδιος είχε κατακτήσει το [1958](#) ανοίγοντας το δρόμο για την τελική νίκη του Κάστρο.

